

Trendy vojenství počátku příštího století a jejich vliv na výstavbu AČR

Blížící se 21. století zvyšuje zájem vojenské odborné veřejnosti o prognózy dalšího vývoje vojenství a jeho důsledků pro AČR. Zatímco právě připravovaná „Koncepce výstavby rezortu obrany do roku 2003 s výhledem do roku 2008“ představuje především střednědobý koncepční dokument, širší odborná diskuse, která by vytvářela myšlenkový rámec pro prognózu vzdálenější perspektivy příštích přibližně dvacet let zatím chybí. Kromě koncepčních pracovišť rezortu obrany, jakým je např. odbor obranné politiky a strategie MO a některá pracoviště Vojenské akademie Brno, by se do této diskuse měly zapojit všichni, kdo cítí potřebu se k problematice vyjádřit, a to bez ohledu na služební zařazení, vojenskou, pedagogickou nebo vědeckou hodnot.

Východiskem pro prognózu dalšího vývoje vojenství a jeho vlivu na AČR by měla být především analýza vývoje geostrategického prostředí, tzv. revoluce ve vojenství a koncepcí výstavby ozbrojených sil rozhodujících států NATO, zejména USA.

Revoluce ve vojenství se stává ve vojenské odborné literatuře stále více diskutovaným fenoménem. Stěžejní se přitom stává otázka zda je možné současný stav skutečně označit za skutečnou revoluci ve vojenství, která zásadním způsobem změní způsob vedení bojové činnosti v příštích dvaceti až padesáti letech, nebo zda se jedná pouze o další, převážně pouze evoluční etapu vývoje vojenství.

Současné období je charakteristické informační revolucí, přechodem do epochy informací, které se stávají rozhodující pro bojovou činnost založenou na znalostech (knowledge-based warfare). Informační revoluce vytvořila základní předpoklady pro vedení informační války, která pravděpodobně zásadním způsobem změní charakter vojenství.

INFORMAČNÍ VÁLKA

Pojem informační válka se objevuje v západní odborné literatuře pravděpodobně poprvé v roce 1976 ve studii „Weapons Systems and Information War“, kterou zpracoval Thomas P. Rona pro firmu Boeing Corporation. Informační válka je v této studii definována jako „boj rozhodovacích systémů“. Další práce definují informační válku jako „využití informací k dosažení národních cílů“, jako „způsob lidského myšlení a zejména způsob lidského rozhodování“ nebo jako „novou formu války“.

V širším významu je informační válka chápána jako součást státní politiky, která usiluje o dosažení národních zájmů s minimálním použitím tradiční vojenské síly. Zdůrazňuje se, že informační válka představuje v tomto smyslu „politickou válku“, ve které použité zbraně nejsou sice viditelné a zřejmé, zato jsou však velice konkrétní ve svých účincích.

Za hlavní druhy informační války se zpravidla považuje:

- Opatření proti systémům velení a řízení protivníka (C2W), která představují rozhodující druh informační války.
- Elektronická válka, tj. metody, které zvyšují, snižují nebo zachycují tok elektronů nebo informací s cílem získat převahu v elektromagnetickém spektru.
- Zpravodajská válka (intelligence-based warfare), tj. integrace senzorů, vysílačů a procesorů do průzkumných systémů.
- Psychologická válka, tj. opatření k ovlivňování vnímání, záměrů a orientace politiků, velitelů a vojáků.
- Kybernetická válka (cyberwar), tj. využití informačních systémů proti virtuálním jednotlivcům nebo skupinám osob.
- Působení hackerů, tj. osob využívajících speciální postupy ke zničení, snížení účinnosti, vytěžování nebo kompromitaci informačních systémů.
- Ekonomická válka, která může mít podobu informační blokády nebo informačního imperialismu.

Charakteristiky informační války

Za hlavní charakteristiky informační války je možné považovat nepřetržitost, simultánnost, zvýšenou rychlost reakce a nelineárnost, stálou zpětnou vazbu, stírání rozdílů mezi jednotlivými stupni velení, stírání rozdílů mezi civilní a vojenskou sférou a podobnost informační války činnosti v civilní ekonomice. Všechny tyto charakteristiky se projeví nejen u vševojskových jednotek, ale i u jednotek bojového a týlového zabezpečení, především v oblasti vojenského zpravodajství, spojení, dopravy a logistiky.

- * **Nepřetržitost, simultánnost, zvýšená rychlost reakce a nelineárnost.** Nepřetržitost se projeví zejména v průzkumu protivníka v reálném čase, simultánnost v rozmísťování sil a prostředků k dosažení a udržení převahy nad protivníkem, zvýšená rychlost reakce se projeví zejména ve vztahu ke změnám v činnosti protivníka a nelineárnost ve schopnosti nanášet údery pouze na jeho nejdůležitější cíle.
- * **Stálá zpětná vazba.** Stálá zpětná vazba umožní téměř okamžitou reakci na změny situace. Spojena je zejména s širokým využitím spojových družic a vysoce kapacitních optických kabelů. Stále důležitější úlohu budou mít při vytváření stálé zpětné vazby hromadné sdělovací prostředky. Určité nebezpečí však představuje skutečnost, že agenturní zprávy neobsahují často dostatek objektivních informací, jsou zkratkovité a v některých případech mají tendenci vytvářet „virtuální realitu“.
- * **Stírání rozdílů mezi jednotlivými stupni velení.** Tradiční rozdělení stupňů velení na strategický, operační a taktický, které je založeno na velikosti sil a prostředků, prostoru činnosti a době jejího trvání, se změní zejména s ohledem na tyto skutečnosti:
 - možnosti sil a prostředků se výrazně zvýší při současném prudkém snížení jejich počtu,
 - velikost prostoru činnosti vojsk a vzdálenost na kterou mohou působit se může zvětšovat až na hranici danou velikostí naší planety a kosmického prostoru,
 - zvýšením rychlosti činnosti vojsk a vzdálenosti na kterou mohou působit se výrazně sníží čas, který je k dispozici.

Důsledkem bude zvýšení složitosti politického a vojenského plánování a rozhodování. Malá skupina špičkových specialistů působící utajeně pod přímým civilním řízením může působit strategickými, operačními nebo taktickými prostředky informační války proti jakémukoliv stupni velení protivníka.

- * **Stírání rozdílů mezi civilní a vojenskou sférou.** Stát a ozbrojené síly již nebudou mít absolutní monopol na prostředky násilí, zejména „informačního násilí“. Strategická (národní) těžiště se budou postupně přesouvat do oblasti bankovních, finančních, energetických a distribučních systémů. Civilní infrastruktura bude stále důležitějším cílem, její ochrana vojenskými silami a prostředky však bude stále problematičtější.
- * **Podobnost informační války činnosti v oblasti civilní ekonomiky** Informační válka odráží některé důležité charakteristiky civilní ekonomiky, zejména snahu o informační převahu a informační záruku (information assurance). Projevuje se to zejména v těchto skutečnostech:
 - Znalosti se stávají jádrem vojenské síly a rozhodujícím zdrojem její účinnosti. Vojenská síla bude stále více charakterizována nehmotnými hodnotami než materiálními prostředky.
 - Snížení velikosti ozbrojených sil si vyžádá zvýšení přesnosti a výběrovosti při jejich nasazení.
 - Vojenská profese bude stále více záviset na vzdělání a zkušenosti a méně na rutině a hrubé síle. Informace se stanou podstatou války, zvýší se význam inovací, improvizace nahradí mechanické a rutinní postupy.
 - Organizační struktury se stanou volnější, méně hierarchické, výrazně se zvýší integrace všech sil, prostředků a služeb.
 - Zvýší se rychlost činnosti na všech stupních velení, zejména rychlost ve vztahu k tempu rozhodovacího procesu protivníka.

Prostředky odstrašení proti informačnímu úderu

Za hlavní prostředek odstrašení proti informačnímu úderu se považuje:

- * Zastrahování a tlak na vlády vlastníci prostředky informační války, podobně jako v případě jaderných zbraní.
- * Snaha o získání parity v oblasti informačních technologií.
- * Monitorování technologického vývoje, který může vést ke zvýšení účinnosti informačního úderu.
- * Přijetí mezinárodních právních mechanismů v oblasti informační války.
- * Mezinárodní smlouvy omezující výrobu a použití informačních komponentů některých zbraňových prostředků.
- * Institucionalizace speciálního systému včasné výstrahy proti potenciálnímu nebo reálnému informačnímu úderu.
- * Nebezpečí, že informační úder by mohl mít na útočníka, vzhledem ke stále větší provázanosti a vzájemné závislosti procesů ve světě, negativní dopady.

Problematickou informační války se zabývají v různém rozsahu ozbrojené síly většiny hospodářsky vyspělých zemí. Komplexně je řešena zejména v ozbrojených silách USA a Ruska.

Koncepte informační války v ozbrojených silách USA

V ozbrojených silách USA byla koncepce informační války poprvé oficiálně zpracována v Nařízení ministra obrany z roku 1992. Toto nařízení bylo tajné a neumožňovalo proto širší odbornou diskusi a přijetí všeobecně používaných definic. První oficiální vládní prohlášení k problematice informační války se objevuje v roce 1994 ve Výroční zprávě ministra obrany. V této zprávě se uvádí, že informační válku tvoří činnosti zaměřené k zachování neporušitelnosti vlastních informačních systémů před jejich vytěžováním,

poškozením nebo zničením, při současném vytěžování, poškozování a ničení informačních systémů protivníka v procesu dosahování informační převahy při použití síly.

V roce 1996 bylo Nařízení ministra obrany k informační válce novelizováno, a přesto, že bylo jako celek opět tajné, některé jeho části, včetně základních definic, byly odtajněny. Základní definice informační války uvádí **tab. 1**.

Národní informační potenciál

Zvláštní pozornost je věnována národnímu informačnímu potenciálu, který představuje široký rozsah vojenských, vládních a civilních informačních kapacit umožňujících vytěžovat informační sféru v celonárodním měřítku a získávat převahu v této sféře. Informační operace mají být vedeny koordinovaně a společně všemi druhy ozbrojených sil a dalšími vládními a jinými organizacemi.

Důležitým opatřením zaměřeným na zvýšení národní bezpečnosti USA v podmínkách informační války je vytvoření prezidentské Komise pro ochranu klíčové infrastruktury

Základní definice informační války

Tabulka 1

Informační operace	Činnosti zaměřené na ovlivňování informací a informačních systémů protivníka při současně ochraně vlastních informací a informačních systémů.
Informační válka	Informační operace vedené v době krize nebo konfliktu k dosažení nebo podpoře specifických cílů zaměřených k porážce protivníka.
Speciální informační operace	Informační operace, které vzhledem ke své citlivosti vyplývající z jejich potenciálních účinků nebo důsledků, bezpečnostních požadavků nebo riziku pro národní bezpečnost, vyžadují zvláštní posuzovací a schvalovací proces.
Informační záruka	Informační operace, které chrání informace a informační systémy zajišťováním jejich dostupnosti, úplnosti, hodnověrnosti, spolehlivosti a funkčnosti. Zahrnuje opatření k obnově informačních systémů s využitím ochranných, detekčních a reakčních kapacit.
Opatření proti systémům velení a řízení protivníka	Integrované použití utajení (OPSEC), klamání, psychologických operací, elektronického boje a fyzického ničení, společně podporované vojenským zpravodajstvím. Cílem je zabránit protivníkovi v přístupu k informacím a ovlivňovat, snižovat účinnost nebo ničit jeho potenciál velení a řízení při současně ochraně vlastního potenciálu velení a řízení proti obdobné činnosti protivníka.

(Commission on Critical Infrastructure Protection), která má mj. integrovat činnosti v této oblasti mezi státním a soukromým sektorem.

Značná pozornost je věnována vypracování společné doktríny informačních operací, vymezení vzájemného vztahu jednotlivých součástí informačních operací, zejména informační války a opatření proti systémům velení a řízení protivníka a realizaci informačních operací v praktické činnosti vojsk. Informační operace byly již prakticky procvičovány např. v rámci společných cvičení více druhů ozbrojených sil Unified Endeavor nebo Blue Flag a vedeny při operaci Joint Endeavor v Bosně.

NOVÉ PROGRAMY VÝSTAVBY OZBROJENÝCH SIL

K novým programům výstavby ozbrojených sil, které zásadním způsobem ovlivní další vývoj vojenství, patří zejména americký program FORCE XXI, program Army Vision 2010 a program Pozemní vojsko budoucnosti (Army After Next). Pozornost je nutné věnovat i novým koncepcím výstavby ozbrojených sil Ruska, které jsou zpravidla spojeny s radikální reformou ozbrojených sil.

Program FORCE XXI

Program FORCE XXI je zaměřen na restrukturalizaci rozhodujících bojových jednotek pozemního vojska, restrukturalizaci výcvikových a zabezpečovacích organizací pozemního vojska a digitalizaci výzbroje. Zaměřen je na období přibližně do roku 2010. Program je řízen Velitelstvím pro výcvik a doktrínu pozemního vojska (TRADOC) a podílí se na něm několik laboratoří pro výzkum bojové činnosti. Dílčí výsledky programu jsou prakticky ověřovány v rámci moderních válečných experimentů (Advanced Warfighting Experiment, AWE).

Hlavní změny v bojové činnosti pozemního vojska se uskuteční především v oblasti velení na bojišti (battle command), prostoru bojiště (battle space), současně vedených a hlubokých úderů, zahájení nasazení (early entry) a týlového zabezpečení.

■ Digitalizace

Digitalizace představuje aplikaci informačních technologií k získávání, výměně a včasnému použití digitální informace přizpůsobené potřebám uživatele, která mu umožní vytvořit jasnou a přesnou představu o trojrozměrném prostoru bojiště, nezbytnou k plánování a plnění úkolů. Hlavními oblastmi výzkumu v této oblasti jsou telekomunikace a distribuce informací, moderní a interaktivní displeje a moderní senzory.

■ Taktický internet

Základem digitalizace má být taktický internet - integrovaný systém počítačů, rádiových stanic, družicových terminálů, ústředna a programového vybavení, který nepřetržitě, automaticky nebo na vyžádání, přenáší v rámci jednotky vertikálně i horizontálně informace. Rozhodující jsou přitom informace o vlastních vojácích a protivníkovi získané bezpilotními průzkumnými prostředky, společným radiolokačním systémem pro průzkum a řízení palby (JSTARS) a průzkumnými jednotkami, které vytvářejí přesný, nepřetržitě aktualizovaný a společně sdílený obraz bojiště.

Zavedení plně digitalizované divize se předpokládá v roce 2001, digitalizace poloviny všech aktivních divizí v roce 2006.

■ Změny v organizační struktuře

Změny v organizační struktuře se považují ze jeden z nejsložitějších úkolů v rámci celého programu FORCE XXI. Zdůrazňuje se přitom zejména tradiční odpor byrokratické organizace ke změnám a obavy některých jejích vedoucích představitelů o vlastní pozici v nové organizaci.

Přestože o konečné organizační struktuře jednotek nebylo dosud rozhodnuto, existuje několik poměrně autoritativních návrhů prozatímní organizace. Základem těchto návrhů jsou zpravidla dílčí změny v organizaci armádního sboru, snížení úlohy nebo dokonce zrušení divizního stupně velení a výrazné posílení brigádního stupně. Předpokládá se vytvoření lehkých pěších, obrněných, mechanizovaných pěších, vzdušných výsadkových a úderných výsadkových brigád. Lehká obrněná brigáda by měla být srovnatelná se současným lehkým obrněným plukem. Bojová síla nové brigády má být plně srovnatelná nebo dokonce vyšší než bojová síla současně divize.

Program Army Vision 2010

Program Army Vision 2010 je zaměřen na zvýšení účinnosti pozemního vojska při společné bojové činnosti více druhů ozbrojených sil počátkem 21. století.

Zvláštní pozornost je věnována zejména rozhodujícímu (dominujícímu) manévru (dominant maneuver), přesnému úderu, ochraně ze všech dimenzí, soustředěné logistice a informační převaze. Pro každou z těchto částí jsou zpracovány dílčí koncepce a nezbytné prostředky a technologie. Pro informační převahu to jsou např. dílčí koncepce, prostředky a technologie, které jsou uvedeny v **tab. 2**.

Program Pozemní vojsko budoucnosti

Program pozemní vojsko budoucnosti představuje otevřený souhrn různých koncepcí a vizí zaměřených na zvýšení účinnosti pozemního vojska v letech 2010 až 2025. Zahájen byl v únoru 1996 Velitelstvím pro výcvik a doktrínu pozemního vojska. Aktivně je do něj zapojena zejména Válečná škola pozemního vojska (Army War College), která zahájila v této souvislosti speciální akademický projekt.

Pozemní vojsko se má vyznačovat:

- ◆ bojovou činností, která již není založena na postupném zlomení odporu protivníka (non-attrition warfare),
- ◆ ochranou živé síly,
- ◆ nepřetržitým dlouhodobým zabezpečením jednotek,
- ◆ strategickou pohyblivostí.

Dále se má vyznačovat větší strategickou, operační a taktickou pružností, větší bojovou silou a víceúčelovostí, tj. schopností optimálního přizpůsobení konkrétním úkolům a použitím klasické i neletální zbraně.

Dílčí koncepce:

- Nepřetržitě, bezpečně a dynamické spojení
- Nepřetržitá zpravodajská příprava bojiště v reálném čase
- Narušení informačních operací protivníka
- Ochrana a utajení vlastních informačních operací
- Prostředky velení, řízení, spojení, vojenského zpravodajství a výpočetní techniky

Prostředky:

- Globální systém velení a řízení
- Vytvoření, propojení a řízení informačního prostoru bojiště
- Vzájemně propojené strategické, operační a taktické průzkumné prostředky a prostředky velení, řízení, spojení, vojenského zpravodajství a výpočetní techniky
- „Inteligentní rušiče“
- Spojení průzkumných a palebných prostředků

Technologie:

- Rádiové spojení
- Zhušťování dat
- Zdokonalené technologie sítí
- Mobilní, velmi malé družicové vysílače a přijímače
- Víceúrovňová bezpečnostní zařízení

Výzbroj

Technologickým základem výzbroje pozemního vojska má být zcela nová, plně digitalizovaná výzbroj, založená na výsledcích výzkumu z oblasti:

- * biotechnologií (nové syntetické materiály s vlastnostmi materiálů přírodních),
- * vysoce přesného řízení (nanoscience - řízení přístrojů s přesností na desetinu angströmu),
- * „chytrých“ struktur (dynamická kontrola a reakce složitých systémů),
- * širokopásmového spojení (pružné, vysoce kapacitní multimediální spojení),
- * inteligentních systémů (systémy se schopností vnímat, analyzovat, učit se, přizpůsobovat se a jednat),
- * kompaktních zdrojů energie (až desetinásobné zvýšení účinnosti přenosných baterií a generátorů).

Restrukturalizace

Program předpokládá radikální restrukturalizaci pozemního vojska. Organizační struktura má být „plošší“ s nižším počtem jednotlivých stupňů velení, ale s větším podílem velitelů. Základem organizační struktury mají být lehké taktické jednotky s možností

strategické vzdušné přepravy, prostředky pozemní přepravy umožňujícími po přistání působit na vzdálenost až 1500 km a odpovídající údernou silou. Tyto jednotky by měly mít schopnost velmi účinného nasazení z kontinentální části USA do kteréhokoliv místa na světě za 48 až 72 hodin. Rozhodujícím operačním skupením má být vševojskový svaz s přibližně 3 až 5 tisíci vojáky.

Charakteristika bojové činnosti:

Bojová činnost má být charakteristická mj.:

- * nasazením jednotek v městských aglomeracích,
- * intenzivním využíváním vzdušného prostoru v malých výškách vzdušnými výsadkovými a vzdušnými mechanizovanými jednotkami, prostředky vzdušného průzkumu a bezpilotními prostředky,
- * dynamicko-pulzačním nasazením jednotek, jehož základem má být rychlé soustředění sil, rozhodný, přesný úder na předem určené objekty a rychlé odpoutání,
- * nelineárním působením jednotek jako výsledek současného vedení boje na předním okraji a v hloubce,
- * nasazením jednotek na různých směrech jako výsledek působení menšího počtu jednotek ve větším prostoru, které povede k ohniskovým bojům, hlubokým obchvatům a odkrytým bokům,
- * aliančním a koaličním nasazením jednotek.

Lidský faktor

Mimořádná pozornost je věnována lidskému faktoru. V této souvislosti se zdůrazňuje zejména potřeba radikální změny celkové filozofie přípravy a průběhu služby vojáků.

Příprava vojáků má být zaměřena především na zvýšení jejich mentální pružnosti a psychické odolnosti, neboť vysoké tempo bojové činnosti může vést ke značnému emocionálnímu stresu a výrazně snižovat poznávací a psychické funkce. Rozptýlená bojová činnost povede ke zvýšení psychického tlaku na příslušníky nejmenších jednotek, které budou velmi často působit izolovaně.

Příprava velitelů má být zaměřena, kromě zvýšení psychické pružnosti, především na schopnost decentralizované činnosti, založené na vysokém stupni profesionální důvěry mezi velitelem a podřízenými. Prodloužení délky služby u jedné jednotky má vést k vytvoření pevných sociálních vazeb mezi vojáky a umožnit velitelům mj. vést podřízené i při velmi rychlých změnách situace na bojišti s minimální komunikací.

Podstatné změny je možné očekávat v současném průběhu služby, který je charakterizován výraznou orientací na hodnotní růst, velmi častou rotací v různých funkcích a odchodem značné části důstojníků z činné služby po 12 až 20 letech služby.

V této souvislosti se uvažuje o vytvoření třech základních sítí vojenských kariér - velitelské, štábní a technické, které by mj. umožňovaly *setrvání ve funkci a další odborný růst nezávisle na růstu hodnotním*. Uvažuje se rovněž o vytvoření podmínek k výraznému zvýšení počtu důstojníků sloužících až do 55 roku života.

Celkově se předpokládá, že bojové jednotky budou složeny z mentálně vyspělejších a věkově starších vojáků, což se pravděpodobně odrazí i na vyšších personálních výdajích.

Podle názoru některých amerických vojenských psychologů by bylo vhodné na základě osobnostních charakteristik jednotlivých vojáků vytvářet zvlášť jednotky pro klasickou bojovou činnost a jednotky pro mírové, humanitární a jiné neválečné operace.

ZÁVĚRY PRO VÝSTAVBU AČR

Z tendencí vývoje vojenství v 21. století mohou vyplývat pro Armádu České republiky tyto dlouhodobější závěry:

- ▲ Armáda České republiky by měla představovat v prvních desetiletích 21. století moderní ozbrojené síly schopné plnit úkoly spojené s obranou České republiky a plněním jejich mezinárodních závazků v novém geostrategickém prostředí, které bude charakteristické zásadními ekonomickými, technickými, sociálními, náboženskými a kulturními změnami spojenými pravděpodobně s růstem globálního napětí a konflikty.
- ▲ Armáda České republiky by měla být pružná, pohyblivá a víceúčelová, schopná účinného nasazení s ozbrojenými silami dalších států a dalšími organizacemi, schopná získávat převahu v manévrové bojové činnosti a vést přesné údery. Dále by se měla vyznačovat ochranou jednotek, jejich účinným a efektivním týlovým zabezpečením a schopností dosahovat alespoň omezenou informační převahu.
- ▲ Základem výstavby AČR by měly být současně probíhající a vzájemně provázané změny ve výzbroji, způsobech nasazení a organizační struktuře.
- ▲ Technologickým základem výzbroje musí být zejména digitalizace a mikroprocesory, jako předpoklad miniaturizace, zvýšení dosahu a přesnosti výzbroje, zrychlení přenosu a zpracování dat a zvýšení přehledu o situaci.
- ▲ Vývoj v oblasti klasických zbraní, jako jsou např. tanky, obrněné transportéry nebo dělostřelecké zbraně bude pravděpodobně evoluční - zvýšení pohyblivosti, ochrany a palebné síly má své technické hranice. Revoluční technologický vývoj je však možné očekávat v oblasti elektroniky, optoelektroniky a výpočetní techniky, která může rozhodujícím způsobem ovlivnit průzkumné, spojovací a navigační prostředky, prostředky řízení palby, avioniku, různé pilotované a bezpilotní prostředky a inteligentní munici. Pozornost je nutné věnovat rovněž předpokládanému vzniku zcela nových technologií, spojených např. se syntézou dat, umělou inteligencí nebo simulačními technikami, které mohou radikálním způsobem zvýšit účinnost výzbroje.
- ▲ Armáda České republiky musí být připravena k nasazení v různých operačních a částečně i geografických podmínkách, zahrnujících široké spektrum možností, od klasické bojové činnosti až po humanitární a mírové operace, od nasazení malých skupin vojáků až po nasazení svazků v rámci aliančních nebo koaličních operací.
- ▲ Bojová činnost jednotek musí být charakteristická iniciativou, pružností, hloubkou, víceúčelovostí a součinností. Důležitým úkolem je přitom vyvážený podíl manévru a palby. Bojová činnost bude ovlivňována nejen úkolem, protivníkem, terénem, počasím, vlastními jednotkami a časem, který je k dispozici, ale stále více i civilním prostředím. Při vedení bojové činnosti se výrazně zvýší význam času a informací, částečně se sníží význam prostoru, který ztratí svůj dosud statický charakter. Obsazení prostoru silami a prostředky jako předpoklad pro jeho ovládnutí, bude méně důležité než schopnost jeho nepřetržitého využívání v celé šířce a výšce.

- ▲ Bojová činnost musí být vedena současně na předním okraji a v celé hloubce prostoru odpovědnosti daného stupně velení. Boj v hloubce a na předním okraji musí tvořit jeden integrovaný celek s cílem ovlivňovat pohyb protivníka a ničit jeho nejdůležitější cíle.
- ▲ Účinnost bojové činnosti bude podmíněna schopností jednotek působit v městských aglomeracích, široce využívat vzdušný prostor v malých a středních výškách, rychle soustřeďovat síly a prostředky, nanášet rozhodný úder na objekty protivníka a rychle se odpoutat a působit nelineárně na různých směrech.
- ▲ Zvláštní význam bude mít, a to i v podmínkách mírových operací, schopnost vést informační operace a získávat informační převahu. Při vedení informačních operací je nutné věnovat pozornost opatřením proti velení a řízení protivníka, zejména ochraně vlastního velení a řízení, práci s veřejností a civilním záležitostem. Dosažení informační převahy je pak podmíněno mj. zajištěním nepřetržitého, bezpečného a pružného spojení, nepřetržitou zpravodajskou činností v reálném čase a narušením informačních operací protivníka.
- ▲ Organizační struktura AČR musí být optimálně přizpůsobena zavedené výzbroji a způsobům nasazení. Základem organizační struktury by měly být relativně malé, zpravidla lehké útvary, dostatečně pružné k nasazení v různých podmínkách, s dostatečnou palebnou silou, schopností vzdušné přepravy, vysokou pohyblivostí a odolností po vysazení a minimálními požadavky na týlové zabezpečení.

* * *

Rozhodujícím předpokladem realizace všech těchto výše uvedených změn je zvýšení kvality lidských zdrojů. V této souvislosti je nutné věnovat pozornost zejména zvyšování psychické pružnosti a odolnosti vojáků, schopnosti decentralizované činnosti a vytváření pevných sociálních vazeb v jednotkách. To mj. v neposlední řadě předpokládá soustředit se na vztahy mezi lidmi, kariérní řád, odborný růst vojáků, zlepšení životních podmínek pro jejich službu i soukromý život.

Armáda České republiky se změnila z armády orientované útočně v armádu, která je určena jen k obraně vlastního území. Z této základní myšlenky se potom v souladu s nastupujícími trendy vývoje vojenství odvíjejí další otázky týkající se změn struktury, výzbroje, způsobů velení, i našich záměrů připojení se do aliance NATO. Není možné, aby se AČR změnila okamžitě na armádu, která by byla minimálně na úrovni nejvyspělejší země NATO, ale její reforma musí stále pokračovat tak, aby se postupně stala rovnocenným partnerem vojskům demokratických zemí.